

Aborigin kot turistična atrakcija Avstralije: navidez divjak iz prazgodovine, v resnici žalostno propadajoči praprebivalec najmanjše celine.

Foto: Mateja Gruden

Največ jih živi v notranjosti dežele, skritih očem ravednih turistov, za nekatere od njih so Aborigini le še en dragulj v turistični ponudbi države. Sama sem prišla v stik z Aborigini le nekajkrat. Prvič v Sydneyju, kjer je nedaleč od opere sedel ostarel domorodec in

igral na avtohtono aboriginsko trobilo, dijero. Melanholični zvoki so se širili naokrog, okrog njega pa se je nagnetla skupinica turistov. Kdo izmed njih je vrgel predenj kak kovanec. Neki svetlolas turist je sedel k njemu in se široko nasmejal, domači pa so pohiteli, da ga ujamejo v objektiv.

Kolikor bolj v notranjost sva šla z očetom, toliko več jih je bilo. Na poti do Uluruja sem v neki obcestni okrepčevalnici prebrala na steno obešeno sporočilo, ki je med drugim naprošalo: »... Prosimo, ne točite Aboriginom alkohola...« Podpisal ga je eden od aboriginskih starešin. Kasneje sem razumela prošnjo. V Alice Springsu sem srečevala domorodce, ki so posedali po parkih ali v nakupovalnih središčih, zanemarjeni in zaudarjajoči po alkoholu, ter mimoidoče prosili za kaj denarja ali pa vsaj za cigareto. Ko sva z očetom zapuščala Uluru – Kata Tjuta, sva v daljavi zagledala drobceno piko sredi ceste. Bil je Aborigin, ki je vzravnano stal na cesti in z eno roko dajal znak, s kakršnim nase opozarjajo avtostoparji. Ob cesti je ob razmajanem avtu sedela kopica drugih domorodcev. Mož, ki je ustavljal, je skočil na mojo stran avtomobila. Vranje črni žimasti lasje so mu neurejeno padali na ramena. Bil je zanemarjen, v očeh mu je zeval prazen pogled. »Bencin?« je vprašal v komajda razumljivi angleščini. Odkimala sem: žal, še sama nisva vedela, kje je naslednja črpalka in ali bova do tja imela dovolj bencina. Oči so mu mrzlično begale po notranjosti najinega kombija. »Cigarete?« Dala sva mu zavojček. Medtem se je približala mlajša Aboriginka. Zastrmela se je vame, jaz pa sem opazila le muho, ki ji je silila v desni koticček ustnic. Niti zdrznila se ni. Kasneje sem prebrala, da so domorodcem muhe dobrodošle, saj jih čistijo.

Odtlej sem jih le še videvala. Največkrat na cesti, natlačene v razpadajočih krupah, pa v zanje zgrajenih naselijih. Eno takšno je bilo na vzhodni obali, blizu soteske Mossman Gorge. Čedne hiške, v katerih so prebivali, so bile videti bolj kot naši planinski bivaki, zasilno urejene in le s spalnico namembnostjo. Tam sem doumela, da naš način življenja ne more biti tudi njihov. Nasploh ne pomnim, da bi jih pogosto videvala v družbi belcev. V pogovoru z nekaterimi belimi Avstralcami sem razumela, da ne marajo kaj dosti za prvotne prebivalce svoje domovine.

SKRUNJENJE ABORIGINSKE SVETINJE

Ko sem stala na gori, sem se spraševala, ali je bilo vredno domorodcem teptati to, kar jim je sveto. Hkrati sem si mislila: saj jo ljudje skrunijo že toliko let! In, resnici na ljubo, enkrat je pogled na njen vrhnji del, na planoto, polno kotanj, in na razbrazdana pobočja. Z vrha sem objela prostranstva okoli nje: dolgočasno ravnino, kjer se v daljavi dviga le silhueta večglave skalne gmote, še enega Aboriginom svetega monolita, Kata Tjute ali Mt. Olga. Čeprav je znana turistom, je Uluru mnogo bolj priljubljen. Toda Kata Tjuta je strožje zaščitena kot Uluru. Kamne lahko namreč tam le opazuješ, prepovedano pa se je vzpenjati nanje. Kako klavrna se mi je zdela ta prepoved, saj je vendar Uluru tisti, ki je oblegan in slaven. Zato mi je prepoved izzvenela prav jalovo, kot slabo opravičilo za skrunitev Uluruja.

Pojdi z menoj v goré

VINKO HROVATIČ

Pojdi z menoj v goré,
ko prvo zelenje vzbrsti,
naj ti zapoje srcé,
ko veter skoz' veje šumi.

Pojdi z menoj tja na vrh,
kjer skala mogočna stoji,
tam spreletava te srh,
da v žilah ti kri ledeni.

Malo prgišče zemlje
v kotanji se z vetrom borí,
tjakaj okó se zazré,
tam roža najlepša cvetí.

Veter ji kodra njen cvet
in nihče ne more do njé,
ves je njen božji tu svet,
popotnik se tega zavé.